

meent, da jeg yttrede mig i den Retning, at man kunde give Love, som kunde faae den største Indflydelse paa den Naadighed, som Godseierne vedbleve at have over deres Gods, og den Indtægt, de kunde komme til at have deraf. Jeg vil blot minde om den Lov, som den ærede Regjering selv har forelagt i denne Session. Det er dog ganske vist, at naar man forbyder at bortfæste Gaarde paa to Personers Levetid, som det har været en ny indført Ekst i den senere Tid, saa formindskes derved Godseiernes frie Naadighed over Bortfæstningen af Godset. Det kan ogsaa have Indflydelse paa det Udbytte, de kunne pine ud af Godset. Jeg troer, at Alle her i Thinget ere enige i at respectere den Eiendomsret, som Jorddrotterne have over Fæstegodset; men ligesaalidt som Nogen vil angribe den Ret, de have efter Grundloven, ligesaalidt er der vel Nogen her, der vil søge at lade Grundlovens Bestemmelser skaffe dem nye Rettigheder over Fæstegodset. Men det forekommer mig, at de Udtalelser, der ere komne fra den ærede Regjering's Representant, ere Antydninger af denne Art, at de gaae i denne Retning. Jeg vil iøvrigt tillade mig at udtale den Mening, at jeg ikke erkjender, at der her foreligger et Expropriationstilfælde; her er ikke en saadan Eiendomsret for Jorddrotterne, som det ved Tidernes Misbrug er blevet givet Udseende af, men der er en Overtiendomsherre her, som kan sige, hvormeget Udbytte Jorddrotterne maae kunne faae af deres Fæstegods, og det er den virkelige Eier af det Hele. Man kan saaledes ogsaa, naar det saa stærkt udtales, at Fæstebonden ikke har Medveiendomsret, paa den anden Side sige, at Jorddrotterne ingenlunde have den Eiendomsret, som de selv troe, og som deres Talsmænd her antage, at de have. Jeg skal endnu tillade mig en Uttring om Noget, som blev sagt af den ærede Minister. Den ærede Minister sagde nemlig, at det var rigtigt, at man ikke havde sat Afløsningen af Fæstehuse eller Huse paa Fæstjord ind i denne Lov, og det forekom mig, at den ærede Minister gav

et længere Forsvar for det Rigtige i, at man havde undladt dette. Da der imidlertid ikke er Nogen her, der har foreslaaet, at dette skulde optages her i Forslaget, er det ikke klart, hvorfor den ærede Minister særlig og saa omstændelig dvælede ved dette Punkt; men ved samme Leilighed udtalte den ærede Minister nogle Grundsætninger, med Hensyn til hvilke jeg fandt det saa overordenlig ønskeligt, om de maatte fra Regjeringens Side faae nogen Hjælp og Gaandsrækning, idet han meente, at der burde arbeides alvorligt paa at skaffe Huusmændene deres Steder til Eiendom; Banke- og Bænkigheder var der imidlertid tilstede, idet mange af dem ikke havde Midler til at kjøbe. Men jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at der er mange af dem, der ønske at kjøbe og ogsaa have stillet forskjellige Andragender desangaaende, saa at man altsaa maatte vide, at de vare istand til at kjøbe, naar det overhovedet lod sig gjøre. Efter den Udtalelse haaber jeg, at naar vi fremkomme med et Forslag til Lov om, at Huse paa Fæstjord skulde overgaae til Selveiendom, ville vi faae den ærede Regjering's kraftige Medvirkning i saa Henseende.

Jeg skal nu tillade mig at udtale mig om selve det foreliggende Forslag og fremhæve nogle af de store Goder, som det giver Godseierne, medens det paa den anden Side efter min Mening gjør altfor Lidt for Fæstebondestanden. Jeg skal da først bemærke, at denne Lov har det Princip i sig, at der er en ubegrændset Ret for Enhver til at sammenkjøbe Fæstegods. Jeg har under Sagens Gang stillet Forslag, som gif ud fra den Anskuelse, at i Fæsteafløsningens Dielikt burde det ikke tillades Jorddrotterne at sammenkjøbe Fæstegods, men disse Forslag have ikke vundet Thingets Bifald, de ere blevne forkastede. Dersom der skulde indtræde en Tid, hvor det ulykkelige Tilfælde skulde indtræffe, at store Pengemænd, ligesom det tidligere har været Tilfældet i vort Lands Historie, opkjøbte store Masser af Fæstegods, saa vil jeg sige, at det